

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive study) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพร้อมของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลต่อการกระจายอำนาจงานสาธารณสุขมูลฐานสู่องค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งได้แก่ ความพร้อมด้านการรับรู้ ความพร้อมด้านจิตใจ และความพร้อมด้านความคิดเห็น ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลซึ่งได้แก่ ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลและสังคม และปัจจัยการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งศึกษาปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขในการดำเนินการกระจายอำนาจงานสาธารณสุขมูลฐานสู่องค์การบริหารส่วนตำบล โดยศึกษาเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานีนอมาลัยที่อยู่ในเขตพื้นที่จัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำพูน จำนวน 170 ราย ระหว่างเดือนธันวาคม 2543 ถึง เดือน กันยายน 2544 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาจะทำการสร้างขึ้นเอง ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำแบบสอบถามไปแจกในวันประชุมที่สำนักงานสาธารณสุขอำเภอส่วนหนึ่ง ในกรณีที่ไม่ได้เข้าประชุมได้ฝากไปกับผู้เข้าประชุมส่วนหนึ่ง และฝากไว้กับผู้รวบรวมระดับอำเภออีกส่วนหนึ่ง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงวิเคราะห์ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) การทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's test)

5.1 สรุปผลการศึกษา

1. ความพร้อมโดยรวมของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลต่อการกระจายอำนาจงานสาธารณสุขมูลฐานสู่องค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 71.2 ความพร้อมด้านการรับรู้อยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 74.1 ความพร้อมด้านจิตใจอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 71.2 และความพร้อมด้านความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 67.6

2. ความสัมพันธ์ของปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล และปัจจัยการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร กับคะแนนเฉลี่ยความพร้อมของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบล โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) และการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's test) ดังนี้

เพศ ประสบการณ์การดำเนินงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ที่ความแตกต่างกันมีความพร้อมต่อการกระจายอำนาจงานสาธารณสุขมูลฐานสู่องค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p\text{-value} < 0.05$

อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งปัจจุบัน อายุราชการ และระดับชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ที่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานอยู่ ที่แตกต่างกันมีความพร้อมต่อการกระจายอำนาจงานสาธารณสุขมูลฐานสู่องค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน ที่ระดับ $p\text{-value} > 0.05$

3. ปัญหาอุปสรรคต่อการดำเนินการกระจายอำนาจงานสาธารณสุขมูลฐานสู่องค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีปัญหาดังนี้ ปัญหาด้านการบริหารงบประมาณเห็นว่า งบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลถูกใช้ในการสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐานมากกว่างานสาธารณสุขมูลฐานร้อยละ 85.9 ปัญหาด้านศักยภาพเห็นว่า คณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลขาดความรู้ความเข้าใจในงานสาธารณสุขมูลฐานร้อยละ 91.2 ปัญหาด้านบทบาทเห็นว่า บุคลากรในองค์กรขององค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่เข้าใจบทบาทด้านสาธารณสุขเท่าที่ควรร้อยละ 92.9 ปัญหาด้านการบริหารเห็นว่า คณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานสาธารณสุขร้อยละ 88.2 สำหรับแนวทางแก้ไขในการดำเนินการกระจายอำนาจงานสาธารณสุขมูลฐานสู่องค์การบริหารส่วนตำบล มีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลบางรายเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการแก้ไข ด้านศักยภาพด้านบทบาทหน้าที่ และด้านการบริหาร

5.2 การอภิปรายผล

5.2.1 ความพร้อมต่อการกระจายอำนาจงานสาธารณสุขมูลฐานสู่องค์การบริหารส่วนตำบล ความพร้อมของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลต่อการกระจายอำนาจงานสาธารณสุขมูลฐานสู่องค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 71.2 และอยู่ในระดับสูงเพียงร้อยละ 12.9 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ส่วนแผนงานและทรัพยากรสาธารณสุข สำนักนโยบายและแผนสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข (2541) ได้ทำการศึกษา สถานภาพและความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลและสถานีอนามัย ในการดำเนินงานพัฒนาสาธารณสุขเพื่อรองรับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น พบว่า สถานภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลและสถานีอนามัยในช่วงระยะเวลาตั้งแต่การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลในปี พ.ศ. 2538 ถึง ปี พ.ศ. 2539 โดยการสัมภาษณ์และสอบถามสมาชิกขององค์การบริหารส่วนตำบลและหัวหน้าสถานี

อนามัย สุ่มตัวอย่างใน 12 เขตตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุขเขตละ 1 จังหวัด พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลและสถานีอนามัยยังไม่มีการเตรียมการให้มีความพร้อมต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสาธารณสุข บุคลากรสถานีอนามัย ทั้งหมดเห็นว่าปัจจุบันนี้โครงสร้างของสถานีอนามัยยังไม่มีการปรับปรุงใหม่ให้สอดคล้องกับสถานภาพที่มีองค์การบริหารส่วนตำบลเกิดขึ้น ส่วนใหญ่เห็นว่าสถานีอนามัยมีเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอและต้องรับภาระทุกอย่างในการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่หลักซึ่งถือว่าหนักมากอยู่แล้วถ้าจะให้ต้องมารับบทบาทในการสนับสนุนองค์การบริหารส่วนตำบลอีกก็จะเป็นภาระที่หนักมากยิ่งขึ้น ทั้งหมดเห็นว่าการจัดระบบงานของสถานีอนามัยในปัจจุบันนี้ยังไม่สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ที่จะต้องสนับสนุนองค์การบริหารส่วนตำบล สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เกรียงศักดิ์ อัดประเสริฐกุล (2541) ได้ทำการศึกษาเรื่อง องค์การบริหารส่วนตำบลกับการบริหารจัดการสาธารณสุขมูลฐาน ความเชื่อมั่น และความคาดหวังชุมชน โดยทำการสัมภาษณ์สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับการจัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2538 อาสาสมัครสาธารณสุข ประชาชน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในระดับต่างๆ พบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดความพร้อมในด้านความรู้เรื่องของสาธารณสุขมูลฐานและการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมาย

5.2.2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับความพร้อมต่อการกระจายอำนาจงานสาธารณสุขมูลฐานสู่องค์การบริหารส่วนตำบล

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลและสังคม ปัจจัยการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารกับความพร้อมของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลต่อการกระจายอำนาจงานสาธารณสุขมูลฐานสู่องค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า

(1) เพศของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลที่แตกต่างกันมีความพร้อมต่อการกระจายอำนาจงานสาธารณสุขมูลฐานสู่องค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พิระพล ตันทอโสภาส (2538) ทำการศึกษา ความพร้อมทางการเมืองของประชาชนในท้องถิ่นเพื่อรองรับการกระจายอำนาจ : กรณีศึกษาจังหวัดภูเก็ต พบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจทางการเมือง สอดคล้องกับการศึกษาของ แสงกล้า ศิลปกิจ (2538) ได้ทำการศึกษา ความรู้เกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่า เพศมีผลต่อระดับความรู้พื้นฐานทางการเมืองและการปกครองท้องถิ่น โดยเพศชายมีสูงกว่าเพศหญิง สอดคล้องกับการศึกษาของ นฤชา สำราษฎร์พิศ (2533) ศึกษา ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นรูปสุขาภิบาล : การศึกษาเฉพาะกรณีสุขาภิบาลหนองตากยา อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการ

ปกครองท้องถิ่นรูปสุขภาพิบาล และสอดคล้องกับการศึกษาของ ชนิดา วชิรบรรจง (2542) ศึกษาเรื่อง การประเมินความพร้อมของอาสาสมัครสาธารณสุขในการกำกับดูแลผู้ป่วยวัณโรคโดยการใช้ยา ระยะสั้นภายใต้การสังเกตโดยตรง พบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับความพร้อมของอาสาสมัครสาธารณสุข โดยเพศชายมีความพร้อมมากกว่าเพศหญิง อธิบายได้ว่า เพศชายมีความสนใจการเมืองสูงกว่าเพศหญิงจึงมีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงด้านการเมืองการปกครองสูงกว่าเพศหญิง

(2) ประสพการณ์การดำเนินงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลที่แตกต่างกันมีความพร้อมต่อการกระจายอำนาจงานสาธารณสุขมูลฐานผู้ องค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เฉชา ปิ่นแก้ว (2532) ทำการศึกษา ความคิดเห็นของสมาชิกสภาจังหวัดที่มีต่อการควบคุมองค์การบริหารส่วนจังหวัด : ศึกษา เฉพาะกรณีจังหวัดภูเก็ต นครสวรรค์ พะเยา และพิษณุโลก พบว่า สมาชิกสภาจังหวัดที่มีประสบการณ์ทางการเมืองต่างกันมีความเห็นแตกต่างกันเรื่องการตราข้อบัญญัติจังหวัดตามกฎหมายอื่น สอดคล้องกับการศึกษาของ จุติยา เพชรมณี (2540) ศึกษาเรื่อง ความพร้อมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครคุมประพฤติกระทรวงยุติธรรม : ศึกษาเฉพาะกรณีอาสาสมัครคุมประพฤติในสำนักงาน คุมประพฤติภาค 8 พบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมของสมาคมของอาสาสมัครคุมประพฤติกลุ่มที่ผลการ ปฏิบัติงานในระดับสูงแตกต่างกัน โดยอาสาสมัครคุมประพฤติที่เข้าร่วมกิจกรรมของสมาคม สมาชิกจะมีการปฏิบัติงานมากกว่าผู้ที่ไม่เคยเข้าร่วม ผู้ที่เข้าร่วมมากกว่า และผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิก สมาคม สอดคล้องกับแนวคิดของกู๊ด (Good, 1973, อ้างในอรพินทร์ ชูชม และคณะ, 2527) ที่กล่าวว่า ประสพการณ์เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดความพร้อม อธิบายได้ว่า ประสพการณ์อาจจะช่วยให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลเกิดความรู้ เกิดความเข้าใจ เกิดทักษะ เกิดการรับรู้ และมีความคิด ไตร่ตรองอย่างมีเหตุมีผลว่าสิ่งที่สามารถปฏิบัติได้มีอะไรบ้างหรือสิ่งไหนที่ปฏิบัติแล้วเกิดผลดี เกิด ทัศนคติที่ดี ทำให้เกิดความพร้อมต่อการกระจายอำนาจงานสาธารณสุขมูลฐานผู้ องค์การบริหาร ส่วนตำบลดีกว่ากลุ่มที่มีประสพการณ์น้อยกว่า

(3) การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลที่แตกต่างกันมีความ พร้อมต่อการกระจายอำนาจงานสาธารณสุขมูลฐานผู้ องค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ชีระวัฒน์ ธรรมวุฒิ (2541) ศึกษาเรื่อง การประเมินความพร้อมของชุมชนในการดูแลผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ ในตำบลถ้ำกระต่ายทอง อำเภอสามพราน จังหวัด กำแพงเพชร พบว่า ประสพการณ์การได้รับความรู้และข่าวสารเรื่องโรคเอดส์มีความสัมพันธ์กับ ความพร้อมของชุมชนในการดูแลผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ สอดคล้องกับการศึกษาของ อภิสัทธี อินทบุตร (2537) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานของอาสาสมัครสาธารณสุขในศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน กิ่งอำเภอถ้ำอานาจ จังหวัดอำนาจเจริญ พบว่า

การได้รับข้อมูลข่าวสารมีผลต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข สอดคล้องกับแนวคิดของ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2521) ที่กล่าวไว้ว่า การทำงานของมนุษย์ขึ้นอยู่กับแรงจูงใจและความสามารถเป็นสำคัญ ซึ่งความสามารถของมนุษย์เป็นผลมาจาก 3 สิ่ง คือ ความสามารถด้านสติปัญญา ประสบการณ์การศึกษา ประสบการณ์การอบรม อธิบายได้ว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารนั้นทำให้มีประสบการณ์มากขึ้น ได้รับความรู้แปลกใหม่ ทันทต่อเหตุการณ์ เกิดความเข้าใจสิ่งต่างๆ ได้ถูกต้องและชัดเจนขึ้น ซึ่งจะช่วยให้เกิดความพร้อมได้มากขึ้น

(4) อายุของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลที่แตกต่างกันมีความพร้อมต่อการกระจายอำนาจงานสาธารณสุขมูลฐานสู่องค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นฤชา ตำราญทรัพย์ (2533) ศึกษา ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นรูปสุขาภิบาล : การศึกษาเฉพาะกรณีสุขาภิบาลหนองตากยา อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นรูปสุขาภิบาล สอดคล้องกับการศึกษาของ ชนิดา วชิรบรรจง (2542) ศึกษาเรื่อง การประเมินความพร้อมของอาสาสมัครสาธารณสุขในการกำกับดูแลผู้ป่วยวัณโรคโดยการใช้ระยะสั้นภายใต้การสังเกตโดยตรง พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของอาสาสมัครสาธารณสุข สอดคล้องกับการศึกษาของ ชีระวัฒน์ ธรรมวุฒิ (2541) ศึกษาเรื่อง การประเมินความพร้อมของชุมชนในการดูแลผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ ในตำบลถ้ำกระต่ายทอง อำเภอสามพราน จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของชุมชนในการดูแลผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ อธิบายได้ว่า อายุของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในสถานีนามัยไม่ได้ทำให้เกิดความแตกต่างในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบงานในสถานีนามัย เนื่องจากจำนวนเจ้าหน้าที่สถานีนามัยที่มีอยู่อย่างจำกัดและสิ่งแวดล้อมในสถานีนามัยที่ใกล้เคียงกัน กิจกรรมการดำเนินงานที่ใกล้เคียงกันหรืออาจเรียกได้ว่าเหมือนกัน เนื่องจากอยู่ภายใต้แผนนโยบายหรือการสั่งการจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดที่ต้องปฏิบัติไปในแนวเดียวกันทั้งจังหวัด ไม่มีผลต่อความพร้อมมากนัก

(5) ระดับการศึกษาของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลที่แตกต่างกันมีความพร้อมต่อการกระจายอำนาจงานสาธารณสุขมูลฐานสู่องค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ นฤชา ตำราญทรัพย์ (2533) ศึกษา ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นรูปสุขาภิบาล : การศึกษาเฉพาะกรณีสุขาภิบาลหนองตากยา อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นรูปสุขาภิบาล อธิบายได้ว่า ความพร้อมต่อการกระจายอำนาจงานสาธารณสุขมูลฐานสู่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ไม่ได้เป็นเพียงความพร้อมเกี่ยวกับความรู้หรือในด้านวิชาการเท่านั้น แต่ยังเป็นความพร้อมในด้านจิตใจ ความรู้สึก ความคิดเห็น ที่มีต่อสิ่งใหม่ที่กำลังเกิดขึ้นหรือกำลังมีการ

เปลี่ยนแปลง ที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลได้รู้จักและรับรู้ในเวลาเดียวกันไม่ได้ขึ้นอยู่กับการศึกษาที่ได้รับมาในอดีต

(6) ตำแหน่งปัจจุบันของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลที่แตกต่างกันมีความพร้อมต่อการกระจายอำนาจงานสาธารณสุขมูลฐานสู่องค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พิระพล ตัณฑโอภาส (2538) ทำการศึกษา ความพร้อมทางการเมืองของประชาชนในท้องถิ่นเพื่อรองรับการกระจายอำนาจ : กรณีศึกษาจังหวัดภูเก็ต พบว่า การเคยเป็นหรือกำลังเป็นเจ้าหน้าที่ กรรมการ หรือสมาชิกในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจทางการเมือง อธิบายได้ว่า ตำแหน่งของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลที่ปฏิบัติงานในสถานีนามัยในแต่ละตำแหน่งไม่ได้แบ่งแยกการปฏิบัติหน้าที่กันอย่างชัดเจน เนื่องจากอิทธิพลกำลังของเจ้าหน้าที่ในสถานีนามัยมีน้อยโดยเฉลี่ยประมาณ 3 คนต่อแห่ง ทุกคนจึงต้องทำหน้าที่คล้ายๆ กันและสามารถทำหน้าที่แทนกันได้เกือบทั้งหมด ดังนั้นบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ การปฏิบัติงานในแต่ละตำแหน่งจึงไม่มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจนมากนัก ทำให้มีความพร้อมต่อการกระจายอำนาจงานสาธารณสุขมูลฐานสู่องค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน

(7) ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งปัจจุบันของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลที่แตกต่างกันมีความพร้อมต่อการกระจายอำนาจงานสาธารณสุขมูลฐานสู่องค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อมร แยมเสรี (2538) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิ : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งที่แตกต่างกันไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ คงอธิบายได้เช่นเดียวกับตำแหน่งปัจจุบัน เนื่องจากตำแหน่งไม่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมแล้ว ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งปัจจุบันก็คงไม่มีผลต่อความสัมพันธ์กับความพร้อมเช่นกัน

(8) อายุราชการของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลที่แตกต่างกันมีความพร้อมต่อการกระจายอำนาจงานสาธารณสุขมูลฐานสู่องค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ชนิตา วชิรบรรจง (2542) ทำการศึกษา การประเมินความพร้อมของอาสาสมัครสาธารณสุขในการกำกับดูแลผู้ป่วยวัณโรคโดยการใช้ระยะสั้นภายใต้การสังเกตโดยตรง พบว่า ระยะเวลาที่เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขไม่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของอาสาสมัครสาธารณสุข คงอธิบายได้เช่นเดียวกับอายุ เพราะอายุมากขึ้น อายุราชการก็มากขึ้น เนื่องจากอายุไม่มีความสัมพันธ์กับความพร้อม อายุราชการก็คงไม่มีความสัมพันธ์เช่นเดียวกัน

(9) ระดับชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบลที่แตกต่างกันมีความพร้อมต่อการกระจายอำนาจงานสาธารณสุขมูลฐานสู่องค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน อธิบายได้ว่า ระดับชั้น

ขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้มีความสำคัญกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเพราะเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีความสัมพันธ์กับองค์การบริหารส่วนตำบลน้อยมาก ดังจะเห็นได้ว่า ในเรื่องประสบการณ์การดำเนินงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล มีเจ้าหน้าที่ส่วนหนึ่ง (ร้อยละ 37.1) ที่ไม่เคยเข้าร่วมประชุมกับองค์การบริหารส่วนตำบลเลย และอีกส่วนหนึ่ง (ร้อยละ 22.4) ไม่เคยร่วมวางแผน/ดำเนินกิจกรรมแก้ไขปัญหาสาธารณสุขร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลเลย อีกทั้งมีเจ้าหน้าที่อีกเป็นจำนวนมากที่ไม่ทราบเลยว่าองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่ที่ตนเองปฏิบัติงานอยู่นั้นอยู่ในระดับชั้นอะไร

5.2.3 ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขในการดำเนินการกระจายอำนาจงาน

สาธารณสุขมูลฐานสู่องค์การบริหารส่วนตำบล

ปัญหาอุปสรรคต่อการดำเนินงานการกระจายอำนาจงานสาธารณสุขมูลฐานสู่องค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า เจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีปัญหาทั้งด้านการบริหารงบประมาณด้านศักยภาพด้านบทบาทด้านการบริหาร สอดคล้องกับการศึกษาของ โกวิทย์ พวงงาม (2539) ได้สำรวจปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2538 พบประเด็นปัญหาที่คล้ายคลึงกันได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่มีสถานที่ตั้งเป็นของตนเอง วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ในการทำงานไม่เพียงพอ ไม่มีความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ในระบบ ระเบียบ ข้อบังคับ และไม่คอยรู้เรื่องการทำงานในบทบาทหน้าที่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และระเบียบบังคับทางราชการ ปัญหาในด้านการบริหารจัดการได้แก่ งบประมาณล่าช้า ขาดแคลน ไม่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของตำบล ทำงานไม่ทันปีงบประมาณและการจัดสรรไม่เป็นธรรมเท่าที่ควร การประชุมสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ตรงเวลา ไม่พร้อมเพรียงกัน ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ขาดเจ้าหน้าที่การเงินการบัญชี ขาดการประสานงานและการประชาสัมพันธ์ที่ดี สอดคล้องกับการศึกษาของ จรัส สุวรรณมาลา (2539) เรื่องสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล : ศักยภาพและทางเลือกสู่อนาคต พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลยังมีข้อด้อยที่จำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนาศักยภาพให้ดียิ่งขึ้นได้แก่ การวางแผน การจัดทำงบประมาณ การบริหารจัดการ และบุคลากร

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

(1) การพัฒนาเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลเพื่อให้มีความพร้อมที่จะสามารถรองรับการกระจายอำนาจได้นั้น การสนับสนุนวารสาร/สิ่งพิมพ์ต่างๆ รวมทั้งการจัดประชุม/อบรม/สัมมนาเป็นการให้ข้อมูลข่าวสารที่ดีทางหนึ่งที่ไม่ควรมองข้ามไป เพื่อสร้างความรู้ และทำความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลให้มีความพร้อมได้

(2) ควรสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลได้เข้าร่วมการดำเนินงานกับองค์การบริหารส่วนตำบล โดยเฉพาะการประชุม และการการเข้าไปร่วมวางแผนแก้ไขปัญหา ตลอดจนพัฒนาทักษะในการทำงานร่วมกับชุมชน ซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะทั้งทางตรงและทางอ้อมให้แก่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลในการมีส่วนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(3) เพศเป็นตัวแปรทางวัฒนธรรมที่อาจมีผลต่อความพร้อมของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลได้ ดังนั้นในการสร้างความพร้อมที่จะรองรับการกระจายอำนาจได้ควรเน้นการสร้างไปที่เพศด้วย

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

(1) ควรมีการศึกษาต่อถึงตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมต่อการกระจายอำนาจงานสาธารณสุขมูลฐานสู่องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งอาจมีการพัฒนาเครื่องมือที่จะใช้ในการศึกษาครั้งต่อไป เช่น ด้านการรับรู้อาจขยายให้มีหลายด้านขึ้น

(2) การศึกษาความพร้อมของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกมากกว่านี้ เพื่อค้นหาปัจจัยอื่นๆ ที่อาจมีผลต่อความพร้อมได้

(3) ควรมีการศึกษาวิจัยอย่างต่อเนื่อง เพื่อศึกษานำร่องและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสาธารณสุขมูลฐาน ที่เหมาะสมสำหรับสถานีอนามัยที่อยู่ในเขตพื้นที่จัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล และเหมาะสมสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล